

Podróże

MSZANA DOLNA
7 szczytów
w jeden dzień

1981 – tyle metrów podejść i zejść zaliczą wszyscy, którzy 1 maja 2012 r. wezmą udział w Tour Mszana Dolna – *Trekking jest wymagający. Mogą więc wziąć w nim udział tylko*

turyści o dobrej kondycji – mówi Czesław Szynalik, pomysłodawca akcji „Odkryj Beskid Wyspowy”, a także wielki pasjonat pieszych wędrówek. Piechurzy wyruszą z Parku Miejskiego w Mszanie Dolnej o godz. 6. Bez szlaku wejdą na Grunwald – Wsołową (624 m n.p.m.), szlak czarny powiedzie ich na Adamczykową (611 m n.p.m.) i Potaczkową (746 m

n.p.m.). Trasą wyznakowaną na zielono i czerwono dojdą na Luboń Wielki (1022 m n.p.m.) i Małą Górę (700 m n.p.m.), zielony kolor zaprowadzi ich na Szczebel (976 m n.p.m.), a czarny na Lubogoszcz (968 m n.p.m.). Pokonanie 29 km trasy nie powinno zająć więcej niż 15 godzin. Wytyczony szlak łatwy nie jest, więc przed podjęciem decyzji o udziale w Tour Msza-

na Dolna trzeba zadbać o odpowiednią kondycję (czasu jest jeszcze trochę). Wręczenie pamiątkowych odznak i grill odbędą się w Bazie Sportowo-Wypoczynkowej „Lubogoszcz”. Udział w tourze jest bezpłatny i nie wymaga rejestracji. Wystarczy przyjść na miejsce zbiórki o godz. 6 w Parku Miejskim w Mszanie Dolnej. – *Każdy uczestnik bie-*

rze udział w tourze wokół Mszany Dolnej na własną odpowiedzialność – przypomina organizatorzy. Zapewniają też, że próba pokonania siedmiu szczytów w jeden dzień odbędzie się pod opieką doświadczonych przewodników górskich, którzy piechurów będą towarzyszyć od startu do mety.

(DMA)

Sylwester na Lubogoszczy

Szampan na Lubogoszczy

ODKRYJ BESKID WYSPOWY ZIMĄ. Hejnat mariacki obwieścił nowy, 2011 rok na Lubogoszczy. W niebo strzelili szampany, a życzenia składano sobie wśród uroczono oszronionych świerków. A jak będzie w tym roku? – Tak samo. Mam tylko nadzieję, że spadnie śnieg – mówi Czesław Szynalik, organizator letniej i zimowej akcji „Odkryj Beskid Wyspowy”.

Wszyscy, którzy na Lubogoszczy będą chcieli spędzić Sylwestra, 31 grudnia o godz. 20 wyruszą z Parku Miejskiego w Mszanie Dolnej. Piechurzy będą wędrowali szlakiem zielonym, ale także ścieżkami nieoznakowanymi. – *Szlak będzie oczywiście przetarty* – zapewnia gospodarz sylwestrowo-noworocznej wyprawy. Na wierzchołku Lubogoszczy wszyscy powinni stanąć po około 2,5 godz. marszu. O godz. 23 na szczycie – tradycyjnie już – odprawiona zostanie msza św. połowa. Godzinę później strzelą korki od szampanów... Na Lubogoszczy stanie również grill, na którym skwierczą będą kielbaski. Mszańscy pszczelarze zadbają także o ciepłą herbatę. Zabawa będzie trwała od

OD RABKI-ZDRÓJ PO SŁOPNICE

Już wiadomo, że podczas przyszłorocznej akcji „Odkryj Beskid Wyspowy”, będzie można zdobyć 12 szczytów. Będą też dwa wielkie festiwale – „Beskidzka Gitara” w Rabce-Zdroju (23 czerwca) i „Beskidzka Podkowiecka” w Słopnicach (16 września).

23 czerwca – I Festiwal Muzyczny Beskidu Wyspowego „Beskidzka Gitara” – Rabka-Zdrój
24 czerwca – Śnieżnica (Porąbka – Śnieżnica – Kasina Wielka)
1 lipca – Ćwilin (Jurków – Ćwilin – Czarny Dział – Mszana Dolna)
8 lipca – Grodzisko (Podkamień – Grodzisko – Raciechowice)
15 lipca – Jasień (Koszarki – Mały Krzysztonów – Polana Wały – Kutrzyca – Jasień – przelęcz Przystopek – Rzeki Lubomierz)
22 lipca – Polczakówka (Olszówka – Grzebień – Polczakówka – Rabka-Zdrój)
29 lipca – Kostrza (Podłopień – Stronia – Kostrza – Jodłownik)
5 sierpnia – Szczebel (Lubień – Szczebel – Mszana Dolna)
12 sierpnia – Łopień (Dobra – Łopień – Hala Jaworze – Tymbark)
19 sierpnia – Jaworz (Pisarzowa – Satasz – Jaworz – Satasz – Miejska Góra – Limanowa)
26 sierpnia – Mogielica (Przelęcz Stopnicka – Mogielica Polana Sturmorgi – Chyszówki – Przelęcz Rydza Śmigłego)
2 września – Lubogoszcz (Mszana Dolna – Lubogoszcz – w Bazie Lubogoszcz odbędzie się tradycyjny już koncert „Jazz na Lubogoszczy” – Mszana Dolna)
9 września – Potaczkowa (Mszana Dolna – Adamczykowa – Potaczkowa – Grzebień – Rabka-Zdrój)
16 września – II Festiwal Zespołów Regionalnych Beskidu Wyspowego „Beskidzka Podkowiecka” – Słopnice

godz. 3. Powrót do Mszany Dolnej nie powinien zająć więcej niż 2 godziny.

Udział w Sylwestrze na Lubogoszczy jest bezpłatny i nie

wymaga zgłoszenia. Wystarczy przyjść na miejsce zbiórki. Trzeba tylko pamiętać o ciepłym ubraniu, dobrych butach i latarce.

(DMA)

O ZBÓJNIKACH STRASZLIWYCH

Gdyby tak zapytać kogoś, kim był Fedir Hołowatyj albo Grigore Pinta – zapewne ów rozłożyłby bezradnie ręce. Trudno też spodziewać się wyczerpującego response na pytanie o Sandora Rozsę, Kostkę, Ugarkę, Kościa Komarnickiego, Wulfę, Kobę względnie Mymonia. Jeśli jednak w tym kontekście padnie imię Janosik – o, to już będzie czytelna sugestia. A jasność kompletna w kwestii wszystkich tych niedysyjszych ludowych herosów karpaccich zapanuje, kiedy sięgnie się po książeczkę może objętością skromną, starannie za to przygotowaną pod względem edytorskim: noszącą tytuł „Straszliwi zbójnicy z Bieszczadów i okolicy”. Bogato ilustrowana (autorem świetnych zdjęć jest Arkadiusz Komski), wsparta o rzetelnie zestawioną bibliografię publikacja

jest dziełem znanego już Czytelnikom „Podróży z Dziennikiem” Roberta Bańkosza, który podsumowawszy trzema książkami zainteresowania cerkwiami („Cerkwie Szlaku Ikon”, „Cerkwie bieszczadzkie Bojków” i przygotowany wspólnie z A. Komskim album „Świątynia ciszy”), tym razem podzielił się wiedzą o zbójnikach karpaccich. Bezpośrednim powodem, który skłonił go do tego, był projekt „Bieszczadzkie Zbójnictwo na rowerze”, realizowany przez Podkarpacką Izbę Gospodarczą, taką m.in. inicjatywą uczestniczącej w polsko-słowackiej współpracy transgranicznej. Powstała bardzo ciekawa książka, mogąca służyć i za przewodnik, i za inspirację do pogłębienia zainteresowania historią Karpat – od Tatr aż po wschodnie, nawet rumuńskie, krańce. Wynalezione

przez Bańkosza informacje i przekazy ogromnie wzbogacają wiedzę nieźle nawet zorientowanych w temacie – a jak pięknie rozbudują wyobraźnię! Zresztą: kogo mogłyby nie zaciekawić opowieści o wolnych, dumnych, od niko niezależnych straceńcach, igrających z losem, lekce sobie ważących zagrożenia... (WALD)

Robert Bańkosz – Straszliwi zbójnicy z Bieszczadów i okolicy; Wydawnictwo TURKULA, Krosno 2010

Kopalni sznurem
mierzenie

WYPRAWA W GŁĄB ZIEMI. Śladem wielickich i bocheńskich geometrów

Pochyłomierz i sznur – z nimi pierwsi kopalniani geometrzy zgłębiali niebezpieczne podziemia. Oświetlając drogę wątlm światłem lojowej lampki mierzyli mroczne chodniki, sztolnie i komory. Kreślili ich pierwsze plany. Dzięki ich morderczej pracy powstały pierwsze mapy solnych podziemi w Wieliczce i Bochni.

Ich kunszt i nieprzeciętną wiedzę można ocenić – i docenić – na otwartej wczoraj w wielickim Muzeum Żup Krakowskich wystawie „Kartografia górnicza”. – *Najważniejszym jej celem jest podkreślenie znaczenia miernictwa dla rozwoju ośrodków górniczych w Polsce* – mówi prof. Antoni Jodłowski, dyrektor Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka.

Co można na niej zobaczyć? – *Najcenniejsze mapy z różnych ośrodków wydobywczych w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem Żup Krakowskich – kopalni wielickiej i bocheńskiej* – dodaje prof. Jodłowski. Jest także sprzęt mierniczy – od owego sznurka i pochylomierza począwszy, przez busole, niwelatory, teodolity, a na współczesnych urządzeniach skończywszy.

– *Pomiary w kopalniach prowadzone były już w XV stuleciu. Sprzyjał temu postęp nauk ścisłych i rozwój sprzętu mierniczego, jaki się podówczas dokonał* – informuje Danuta Krzysztofek z wielickiego muzeum. – *Najlepszym poligonem do prowadzenia takiej działalności były kopalnie soli w Wieliczce i Bochni o rozległym już wówczas labiryncie podziemnych korytarzy i komór* – dodaje Józef Charkot.

Niewiele wie, że pomiary w żupach krakowskich prowadzili najwybitniejsi XVI-wieczni geometrzy: Maciej Post, Piotr Franko, Jan Taubenheim czy

Niwelator FOT. MŻK

2

Tyle tysięcy map powstało w wielickiej i bocheńskiej salinie w ciągu kilku ostatnich stuleci

Jan Faigiel. Do grona tego należy zaliczyć również – lecz już w XVII stuleciu – Jana Brożka, wybitnego matematyka, późniejszego rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego.

– *Marcin German, korzystając z jego dorobku, a także własnych pomiarów, w 1638 r. wykonał komplet map, składający się z planów trzech poziomów kopalni oraz samej Wieliczki. Siedem lat później, na zlecenie króla Władysława IV, wydano je w postaci odbitek miedziorytniczych* – przypomina Danuta Krzysztofek. I od razu trzeba dodać, że nie były to zwykłe mapy, a wybitne – w skali europejskiej, jeśli nie światowej

– dzieła sztuki. – *Zdobia je winiety z unikatowymi przedstawieniami prac górniczych i warzelniczych, informujące o ówczesnych metodach produkcji soli w żupach krakowskich* – dodaje.

I właśnie te plany otwierają niezwykłą ekspozycję. Towarzyszą im najstarsze plany bocheńskich podziemi – pochodzące z 1746 r. Kuratorzy wystawy zadbałi również i o to, aby można je było porównać ze... współczesną mapą sekcijną kopalni wielickiej, opracowaną z wykorzystaniem technik komputerowych. Wystawę w wielickim Zamku Żupnym będzie można zwiedzać do 25 lutego 2012 r.

– *Jeszcze dziś owe plany stanowią cenną pomoc np. w turytycznym udostępnianiu zabytkowych kopalni, a przede wszystkim zabezpieczeniu zabytkowych wyrobisk* – podkreśla prof. Jodłowski.

A może ruszymy śladem dawnych kartografów w głąb kopalnianych chodników?

(DMA)

Fragment dużej mapy przedstawiającej poziom I kopalni w Wieliczce (1829 r.) FOT. MŻKW